

at stille Privatseminarierne paa en mere lige Fod med Statsseminarierne. Den forøgede Understøttelse gives de private Seminarier, naar de, som der staar i Forslaget, øve en god, sund og værdifuld Virksomhed. Lad os nu se, hvorledes et privat Seminarium vil blive stillet i pekuniær Henseende i Forhold til et Statsseminarium efter Reglerne i nærværende Lovforslag. Vi have 4 Statsseminarier, der sandsynligvis ville komme til at koste — jeg sætter Tallene fra før lidt ned — 174,000 Kr. om Aaret. Jeg regner ikke Øvelsskolerne med, for der bliver ogsaa givet Understøttelser til Øvelsskolerne ved Privatseminarierne, men de komme ikke direkte Seminarierne til gode. Dem vil jeg derfor se bort fra og gaa ud fra, at hvert Statsseminarium koster Staten lidt over 40,000 Kr. om Aaret. Et Privatseminarium vil kunne faa Halvparten af Lærerlønningerne, som jeg ansætter til 16,000 Kr. i alt, altsaa 8,000 Kr. af Statskassen. Endvidere vil det faa 1 pCt. af Bygningernes Værdi, og ansætter man denne til 50,000 Kr., bliver det 500 Kr. Desuden faar det en Anpart i de 30,000 Kr. i Henhold til § 11 d; jeg forudsætter, at det bliver 2,500 Kr. Det bliver i alt 11,000 Kr. Et saadant Seminarium vil direkte fra Staten faa noget mere end hidtil. Forholdet er altsaa, at Statsseminariet under Forudsætning af lige Størrelse koster 40,000 Kr., medens Privatseminariet koster 11,000 Kr. Selvfølgelig kan man ikke kræve det samme af et Privatseminarium for 11,000 Kr. som af et Statsseminarium for 40,000 Kr., følgelig maa Privatseminarierne tage noget mere af Eleverne, end de betale paa et Statsseminarium.

Jeg har Lyst til med et Par Ord at omtale Forholdet mellem de forskellige Privatseminarier. Nu faar et Privatseminarium af samme Størrelse som et af vore Statsseminarier alt i alt efter den bestaaende Lov en Understøttelse — stadig bortset fra, hvad der gives i Stipendier til Eleverne — paa omtrent 5,000 Kr. aarlig. Det vil efter dette Lovforslag faa 11,000 Kr., altsaa 6,000 Kr. mere, hvilket er en betydelig Forbedring. Men hvorledes vil Forholdet stille sig paa et større Privatseminarium, som har 35 Elever nu i hver Klasse, altsaa 105 Elever i alt? Det har nu en Understøttelse af godt og vel 5,000 Kr. og vil faa 11,000 Kr. i Fremtiden. Men Lovforslaget indeholder en Bestemmelse om, at Maksimumsantallet af Elever ansættes af Ministeriet, og det

foreslaas, at der kun maa optages 28 Elever i yngste Klasse. Optages der kun 28 Elever i yngste Klasse, kan man ikke regne med mere end 25 Elever gennemsnitlig i hver af de 3 Klasser, altsaa 75 i alt. Der vil nemlig altid blive nogen Afgang, idet nogle holdes tilbage ved Oprykning fra en Klasse til een anden, og Sygdom og andre Forhold ogsaa ville bevirke nogen Afgang. Et saadant Seminarium maa altsaa taale en Elevafgang paa i alt 30, hvis Taalen bliver vedtagen. Sætter man Normalbetalingen for Undervisningen til 180 Kr., vil der lides en Afgang i Indtægt af 30×180 , det er 5,400 Kr. i alt. Seminariet faar en forøget Statsunderstøttelse paa 6,000 Kr., men mister i Undervisningspenge 5,400 Kr. Altsaa, den økonomiske Status forbedres med 600 Kr. Det er ikke Fantasial, jeg bruger; det er Tal, som ville faa deres Virkelighed i nogle Tilfælde. Vi have nemlig Seminarier, som have saa stort et Elevantal, og jeg tror ikke, at de kunne indskrænke Lærernes Antal, naar de faa 28 Elever i en Klasse i Stedet for 35. Hvilket Antal der er det heldigste, kan være en Skønssag.

De mindre Seminarier ville vinde betydeligt. De smaa Seminarier fra 20 til 60 Elever ville pludselig faa deres Elevantal meget forøget, faa det rykket op til 75, da det nemlig forbydes de større og mere kendte Seminarier at tage Eleverne, og disse selvfølgelig nødig, naar de ere forberedte, ville vente et Aar længere med at komme paa Seminarium. Staten maa ligefrem opfordre Præparanderne til at gaa til de smaa Seminarier, thi ellers vil der ikke blive saa stor Tilgang, at Lærerstand kan blive behørig rekruteret. Det viser sig allerede nu, at der er nogen Lærermangel (*J. C. Christensen*: Er der nu ogsaa det?). Det højtærede Medlem siger, om der nu ogsaa er det. Ja, Gang efter Gang ser man Embeder opslaaede for anden og tredie Gang. Jeg har endog i „Statstidende“ set 7 Embeder, der var opslaaede for anden og tredie Gang, et enkelt for fjerde Gang, fordi der ingen kvalificerede Ansøgere var. Deriblandt var der Normalembeder, Førstelærerembeder, som de findes i de magre Egne i Jylland.

Et Seminarium med 45 Elever kan man regne har nu et Statstilskud af omtrent 4,000 Kr. Det vil efter den foreslaaede Ordning straks rykke op til et Statstilskud, der, da Seminarierne omtrent alle blive lige store, bliver 11,000 Kr. Dernæst vil det faa en Tilvækst af 30 Elever.